

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 374/2017-27

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 15. júna 2017 v senáte zloženom z predsedu Ladislava Orosza (sudca spravodajca), zo sudkyne Ľudmily Gajdošíkovej a sudcu Lajosa Mészároša predbežne prerokoval sťažnosť obchodnej spoločnosti [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpenej advokátom JUDr. Milanom Sedlákom, Kukučínova 19, Košice, ktorou namieta porušenie svojho základného práva vlastníť majetok podľa čl. 20 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a práva na pokojné užívanie majetku podľa čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd rozsudkom Okresného súdu Humenné sp. zn. 15 C 153/2010 z 12. júla 2013 a rozsudkom Krajského súdu v Prešove sp. zn. 6 Co 193/2013 z 15. januára 2015, a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť obchodnej spoločnosti [REDAKOVANÉ], o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 11. marca 2016 doručená sťažnosť obchodnej spoločnosti [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] (ďalej len „sťažovateľka“, v citáciách aj „sťažovateľ“), zastúpenej advokátom JUDr. Milanom Sedlákom, Kukučínova 19, Košice, ktorou namieta porušenie svojho základného práva vlastniť majetok podľa čl. 20 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) a práva na pokojné užívanie majetku podľa čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dodatkový protokol“) rozsudkom Okresného súdu Humenné (ďalej len „okresný súd“) sp. zn. 15 C 153/2010 z 12. júla 2013 (ďalej len „napadnutý rozsudok okresného súdu“) a rozsudkom Krajského súdu v Prešove (ďalej len „krajský súd“) sp. zn. 6 Co 193/2013 z 15. januára 2015 (ďalej len „napadnutý rozsudok krajského súdu“).

Zo sťažnosti a z príloh k nej priložených vyplýva, že sťažovateľka sa žalobou doručenou okresnému súdu 9. augusta 2010 domáhala, aby žalovanej (Slovenská republika, zastúpená Ministerstvom spravodlivosti Slovenskej republiky) bola uložená povinnosť zaplatiť sumu 9 937,20 € s príslušenstvom a nahradiť jej trovy konania z titulu náhrady škody spôsobenej jej súdnym exekútorom [REDAKOVANÉ] (ďalej len „súdny exekútor“) pri výkone verejnej moci nezákonným rozhodnutím a nesprávnym úradným postupom. Sťažovateľka je univerzálnym právnym nástupcom obchodnej spoločnosti [REDAKOVANÉ], proti ktorej sa na Okresnom súde Lučenec pod sp. zn. 22 Er 392/2005 viedlo exekučné konanie na základe exekučného titulu (uznesenie Okresného súdu Lučenec sp. zn. 8 C 224/95 z 19. marca 1996) o vymoženie sumy 211 685 Sk s príslušenstvom v prospech oprávneného.

Uznesením Okresného súdu Lučenec sp. zn. 8 C 224/95 z 19. marca 1996 (exekučný titul) bol medzi právnou predchodkyňou sťažovateľky a oprávneným schválený súdny zmier, podľa ktorého bola právnou predchodkyňou sťažovateľky povinná zaplatiť oprávnenému stratu na zárobku po skončení práceneschopnosti – rentu, mesačne v sume

4 487 Sk od 1. apríla 1996 vždy do 20. dňa v mesiaci s povinnosťou každý kalendárny mesiac tento nárok upravovať podľa nárastu priemernej mzdy.

Sťažovateľke bolo 8. júna 2005 doručené upovedomenie o začatí exekúcie pre vymoženie sumy 211 685 Sk s príslušenstvom (na podklade exekučného titulu) a 22. júna 2005 upovedomenie o spôsobe vykonania exekúcie príkazom pohľadávky z účtu. Proti upovedomeniu o začatí exekúcie podala sťažovateľka námietky, pričom „... ešte hodne predtým, ako bolo zo strany súdu rozhodnuté o námietkach voči exekúcii, došlo zo strany súdneho exekútora k uskutočneniu exekúcie, a to na podklade exekučných príkazov...“.

Námietky z 22. júna 2005 sťažovateľka (povinná) odôvodnila tým, že znalecký posudok, ktorý si nechal vyhotoviť oprávnený na účely špecifikácie sumy nedoplatkov na náhrade za stratu na zárobku, ktorú mu bola sťažovateľka (povinná) ako bývalá zamestnávateľka zaviazaná vyplácať v exekučnom titule za obdobie od 1. apríla 1996 do 31. decembra 2003, je nesprávny.

Sťažovateľka v sťažnosti ďalej uvádza, že «Exekučný súd až dňa 22. mája 2008... vydal rozhodnutie – Uznesenie č. k.: 22 Er 392/2005-48, ktorým rozhodol tak, že „Námietkam povinného proti exekúcii vykonávanej súdnym exekútorom [REDAKOVANÉ] pod sp. zn. EX 611/05/NO sa vyhovuje v časti o vymoženie sumy 124.060,00 SK. Námietkam povinného vo zvyšnej časti sa nevyhovuje.“ Už týmto rozhodnutím exekučný súd podľa nášho názoru potvrdil, že námietky sťažovateľa... boli dôvodné aj nad rámec náhrady škody, ktorú doposiaľ súdy Slovenskej republiky priznali v zmysle žaloby sťažovateľovi a už táto skutočnosť zdôvodňuje samotné porušenie práv sťažovateľa v tejto sťažnosti.».

Okresný súd Lučenec následne uznesením č. k. 22 Er 392/2005-71 z 27. júna 2008 (ďalej len „uznesenie z 27. júna 2008“) námietkam sťažovateľky proti exekúcii vykonávanej súdnym exekútorom pod sp. zn. EX 611/05/NO nevyhovel.

Okresný súd žalobu sťažovateľky o náhradu škody podľa § 15 zákona č. 514/2003 Z. z. o zodpovednosti za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci a o zmene niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o zodpovednosti za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci“) rozsudkom sp. zn. 15 C 153/2010 z 2. júna 2011 (ďalej len „rozsudok z 2. júna 2011“) zamietol v celom rozsahu a nepriznal jej náhradu trov konania. Uznesením krajského súdu sp. zn. 6 Co 134/2011 z 5. júna 2012 bol rozsudok okresného súdu z 2. júna 2011 zrušený a vec bola vrátená okresnému súdu na ďalšie konanie. Okresný súd následne „vydal znovu dňa 12. júla 2013 rozhodnutie, ktorým návrh navrhovateľa znova zamietol v celom rozsahu, aj keď tentokrát už priznal štátu dokonca... aj náhradu trov konania...“. Následne krajský súd napadnutým rozsudkom zrušil napadnutý rozsudok okresného súdu vo výroku o zamietnutí žaloby o náhradu škody za trovy exekúcie v sume 2 021,70 € s úrokmi z omeškania z tejto sumy a vo výroku o trovách konania, v rozsahu zrušenia vec vrátil okresnému súdu na ďalšie konanie a v prevyšujúcej časti citované rozhodnutie prvostupňového súdu potvrdil ako vecne správne.

Sťažovateľka namieta nedostatočné odôvodnenie napadnutého rozsudku krajského súdu, pričom zdôrazňuje, že „aj zo znaleckého posudku vykonaného v exekučnom konaní a nariadenom exekučným súdom... vyplýva, že vypočítanie renty zrejme nebolo až také jednoznačné... a aj sama znalkyňa naznačila, že názory na valorizáciu sú nejednoznačné a dokonca je tu nejaký rozpor s hmotným právom! Na tieto skutočnosti poukázal sťažovateľ v konaní už viackrát a k samotnej možnej nevykonateľnosti exekučného titulu má sťažovateľ za to, že je nejasný, nezrozumiteľný a neurčitý a nevedno ako, čo a podľa čoho sa má valorizovať. Vyššie uvádzané skutočnosti mohli a mali byť šetrené priamo exekučným súdom, a mohli byť pokojne preukazované v exekučnom konaní, no žiaľ postupom exekútora, ale aj exekučného súdu, táto možnosť však bola sťažovateľovi definitívne zmarená, pričom sťažovateľ už následne nemal inú možnosť, ako ich namietat, ako v konaní o náhradu škody voči Slovenskej republike.“.

Sťažovateľka v konkrétnostiach namieta záver krajského súdu, podľa ktorého nemožno hovoriť o škode, ak sa síce pri porušení procesných pravidiel, ale predsa len vymohlo to, čo povinná mala plniť dobrovoľne. V tejto súvislosti argumentuje, že o opaku svedčí nielen záver znaleckého posudku [REDACTED], ale najmä rozhodnutie

„exekučného súdu sp. zn. 22 Er 392/2005 zo dňa 22. mája 2008, ktorým súd čiastočne vyhovel námietkam čo do sumy vo výške 124.060 SKK“.

Podľa sťažovateľky sa krajský súd opomenul vysporiadať s tým, že boli predložené „nejaké... dôkazy, že tieto sa nejakým spôsobom vyhodnocovali... že niektoré z nich... majú vyššiu váhu a práve preto rozhodol tak, ako rozhodol... preto táto časť jeho rozhodnutia nemá žiadnu preskúmateľnosť a nie je opretá o žiadnu logiku či dôkazy“.

Sťažovateľka zastáva názor, že „v exekučnom konaní pochybili (či už nesprávnym úradným postupom, alebo aj nezákonným rozhodovaním) jednak súdny exekútor, ktorý nevyčkal na rozhodnutie o námietkam, nevrátil neoprávnene zexekvované čiastky, ako aj exekučný súd, ktorý vydal sporné poverenie na vykonanie exekúcie, neprávne rozhodol o námietkach a potom ešte aj negoval svoje rozhodnutie – to už de facto po skončení exekučného konania (pretože exekútor vrátil súdu poverenie a oznámil, že exekúcia bola ukončená vymožením pohľadávky a jeho trov) a ďalej aj v tom, že nehospodárne a nezmyselne vykonával riadne ďalšie úkony v exekučnom konaní (nariadil znalecké dokazovanie, za ktoré si sťažovateľ samozrejme musel aj zaplatiť – vid' uznesenie súdu v exekučnom konaní, ktorými bolo nariadené znalecké dokazovanie, rozhodnuté o preddavku na znalečné a znalečnom)“.

Sťažovateľka ďalej argumentuje, že nielen suma 2 021,70 € predstavujúca trovy exekúcie, ale aj suma 4 118,04 € predstavuje škodu, ktorá sťažovateľke vznikla a bola riadne preukázaná (uznesenie Okresného súdu Lučenec sp. zn. 22 Er 392/2005 z 22. mája 2008). Ďalšou zložkou škody je podľa sťažovateľky suma 682,63 € „za znalecký posudok [REDAKOVANÉ]... nehovoriac o trovách exekučného konania 619,93 €, ktoré vznikli sťažovateľovi... V ďalšej (zvyšnej) časti má sťažovateľ z vyššie uvedených dôvodov... za to, že mu vznikla škoda aj v sume 2.494,90 € (resp. 1.874,97 €), pretože nebolo možné na podklade výrokovej časti exekučného titulu vyrátavať nárok tak, ako mal byť s ohľadom na hmotnoprávny nárok, nakoľko oprávnený poberal aj čiastočný invalidný dôchodok a aj mzdu!“.

Podľa sťažovateľky sa okresný súd ani krajský súd „*nezapodievali podstatnými skutočnosťami a dôkazmi pre konanie*“, čím došlo k odňatiu možnosti sťažovateľky vo veci riadne konať, pričom došlo ak k zásahu do jej majetkovej sféry.

Na základe uvedených skutočností sťažovateľka navrhuje, aby ústavný súd po prijatí sťažnosti na ďalšie konanie rozhodol tak, že vysloví porušenie jej základných práv podľa čl. 20 ods. 1 a čl. 46 ods. 1 ústavy, ako aj práv podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru a čl. 1 dodatkového protokolu napadnutým rozsudkom krajského súdu a napadnutým rozsudkom okresného súdu, napadnutý rozsudok okresného súdu a napadnutý rozsudok krajského súdu zruší a vec vráti okresnému súdu na ďalšie konanie a zároveň prizná sťažovateľke primerané finančné zadost'učinenie v sume 4 000 €, ako aj úhradu trov konania v sume 363,79 €.

Sťažovateľka doplnila sťažnosť podaním z 10. februára 2017, ku ktorému pripojila „*doposiaľ posledné vyjadrenie sťažovateľa..., kde je zhrnutý doterajší priebeh konania a aj skoršie rozhodnutia súdov a niektoré dôkazy, ktoré nevedno prečo sa ani len nenachádzajú v exekučnom spise...*“.

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti sťažovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak.

Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

Sťažovateľka tvrdí, že napadnutým rozsudkom okresného súdu a napadnutým rozsudkom krajského súdu došlo k porušeniu jej základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, ako aj jej práva na pokojné užívanie majetku podľa čl. 1 dodatkového protokolu a základného práva na ochranu majetku podľa čl. 20 ods. 1 ústavy.

II.1 K namietanému porušeniu práv podľa ústavy, dohovoru a dodatkového protokolu napadnutým rozsudkom okresného súdu

Z čl. 127 ods. 1 ústavy vyplýva, že systém ústavnej ochrany základných práv a slobôd je rozdelený medzi všeobecné súdy a ústavný súd, pričom právomoc všeobecných súdov je ústavou založená primárne („... ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd“) a právomoc ústavného súdu len subsidiárne, t. j. na princípe subsidiarity.

Z princípu subsidiarity vyplýva, že právomoc ústavného súdu poskytnúť ochranu základným právam a slobodám je daná iba vtedy, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhodujú všeobecné súdy. Ústavný súd pri uplatňovaní svojej právomoci vychádza zo zásady, že ústava ukladá všeobecným súdom chrániť nielen zákonnosť, ale aj ústavnosť. Preto je právomoc ústavného súdu subsidiárna a nastupuje až vtedy, ak nie je daná právomoc všeobecných súdov (m. m. IV. ÚS 236/07). Ak ústavný súd pri predbežnom prerokovaní sťažnosti zistí, že sťažovateľ sa ochrany svojich základných práv alebo slobôd môže domôcť využitím jemu dostupných a účinných prostriedkov nápravy pred iným

(všeobecným) súdom, musí takúto sťažnosť odmietnuť z dôvodu nedostatku právomoci na jej prerokovanie (m. m. IV. ÚS 115/07).

Proti napadnutému rozsudku okresného súdu mohla sťažovateľka podať odvolanie (čo aj využila), o ktorom bol oprávnený a aj povinný rozhodnúť krajský súd. Právomoc krajského súdu rozhodnúť o odvolaní sťažovateľky v danom prípade vylučuje právomoc ústavného súdu. Ústavný súd preto túto časť sťažnosti odmietol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde pre nedostatok právomoci na jej prerokovanie.

II.2 K namietanému porušeniu práv podľa ústavy, dohovoru a dodatkového protokolu napadnutým rozsudkom krajského súdu

Sťažovateľka namieta, že napadnutým rozsudkom krajského súdu došlo k porušeniu jej základných práv podľa čl. 46 ods. 1 a čl. 20 ods. 1 ústavy a práv podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru a čl. 1 dodatkového protokolu. V tejto súvislosti namieta arbitrárnosť napadnutého rozsudku krajského súdu a rovnako tak zásah do svojej majetkovej sféry.

Z § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde vyplýva, že úlohou ústavného súdu pri predbežnom prerokovaní sťažnosti je tiež posúdiť, či táto nie je zjavne neopodstatnená. V súlade s konštantnou judikatúrou ústavného súdu je sťažnosť zjavne neopodstatnená, ak pri jej predbežnom prerokovaní ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie (I. ÚS 66/98 tiež napr. I. ÚS 4/00, II. ÚS 101/03, IV. ÚS 136/05, III. ÚS 198/07). K iným dôvodom, ktoré môžu zakladať záver o zjavnej neopodstatnenosti sťažnosti, patrí aj absencia ústavnoprávneho rozmeru namietaných pochybení, resp. nedostatkov v činnosti alebo rozhodovaní príslušného orgánu verejnej moci, posudzovaná v kontexte s konkrétnymi okolnosťami prípadu.

Napadnutým rozsudkom krajský súd vo výroku I zrušil napadnutý rozsudok okresného súdu v časti o zamietnutí žaloby o náhradu škody za trovy exekúcie v sume 2 021,70 € s úrokmi z omeškania z tejto sumy a vo výroku o trovách konania a v rozsahu

zrušenia vec vrátil okresnému súdu na ďalšie konanie. Výrokom II napadnutého rozsudku krajský súd v prevyšujúcej časti napadnutý rozsudok okresného súdu potvrdil.

Pridržiavajúc sa svojej stabilnej judikatúry, ústavný súd poukazuje na to, že základné právo na súdnu ochranu, ako aj právo na spravodlivé súdne konanie „je výsledkové“, to znamená, musí mu zodpovedať proces ako celok a skutočnosť, či napadnuté konanie ako celok bude spravodlivé, závisí od pokračujúceho konania a rozhodnutia všeobecných súdov (m. m. III. ÚS 33/04, IV. ÚS 163/05, II. ÚS 307/06, II. ÚS 155/08).

Ústavný súd už vo svojej judikatúre opakovane vyslovil, že predpokladom na záver o porušení základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, resp. práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru je len také porušenie, ktoré nie je napravitel'né alebo odstránitel'né činnosťou všeobecného súdu pred začatím konania alebo v konaní vo veci samej, resp. ktorého nápravu nemožno dosiahnuť procesnými prostriedkami, ktoré sú obsiahnuté v príslušnom procesnom kódexe (m. m. I. ÚS 148/03, III. ÚS 355/05, II. ÚS 307/06). V nadväznosti na to ústavný súd pripomína, že v rámci konania o sťažnosti zásadne preskúmava len právoplatné rozhodnutia, a to v tom zmysle, že musí ísť o rozhodnutia, ktorými sa konanie vo veci samej právoplatne skončilo. V zmysle uvedeného v konaní, ktoré v čase predbežného prerokovania sťažnosti stále prebieha, nemožno uvažovať o splnení tejto požiadavky (IV. ÚS 361/2010).

Ak ústavný súd v rámci svojej doterajšej rozhodovacej činnosti pripustil výnimky z tejto zásady, išlo o prípady, keď ešte pred právoplatným skončením konania vo veci samej bolo v konaní o sťažnosti napadnuté právoplatné rozhodnutie, ktorým sa skončila iba určitá časť konania alebo ktorým sa riešila iba určitá parciálna procesná otázka. Podmienkou na pripustenie takejto výnimky však je, že v konkrétnom prípade musí ísť o rozhodnutie spôsobilé výrazne a nezvratným spôsobom zasiahnuť do ústavou alebo kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou garantovaných základných práv alebo slobôd sťažovateľa, ako aj to, že námietka ich porušenia sa musí vzťahovať výlučne na dané štádium konania a nemohla by už byť uplatnená neskôr (IV. ÚS 195/2010), prípadne by sa tento negatívny

dôsledok musel zároveň vzťahovať na výsledok konania a nebolo by ho možné korigovať v ďalšom procesnom postupe alebo v opravných konaniach (IV. ÚS 322/09).

V nadväznosti na uvedené právne názory ústavný súd s prihliadnutím na petit, ktorým sa sťažovateľka domáha vyslovenia porušenia svojich práv podľa ústavy, dohovoru a dodatkového protokolu napadnutým rozsudkom krajského súdu, konštatuje, že v okolnostiach daného prípadu sú splnené (len čiastočne) predpoklady na výnimku z už spomenutej zásady, podľa ktorej ústavný súd v rámci konania o sťažnosti zásadne preskúmava len právoplatné rozhodnutia, a to v tom zmysle, že musí ísť o rozhodnutia, ktorými sa právoplatne skončilo konanie.

Výrokom I napadnutého rozsudku krajského súdu bola vec vrátená okresnému súdu na ďalšie konanie v časti zamietnutia žaloby o náhradu škody za trovy exekúcie a vo výroku o trovách konania. Podľa názoru ústavného súdu za takéhoto aktuálneho procesného štádia pred všeobecnými súdmi neprichádza vo vzťahu k výroku I napadnutého rozsudku krajského súdu pri rešpektovaní čl. 127 ods. 1 ústavy do úvahy uplatnenie právomoci ústavného súdu, keďže vec sťažovateľky bude ďalej prebiehať pred všeobecnými súdmi, pričom sťažovateľka bude v ďalšom priebehu konania disponovať účinnými právnymi prostriedkami na prípadnú ochranu svojich práv. Za týchto okolností možno považovať túto časť sťažnosti ako predčasne podanú, čo uplatnením zásady *ratione temporis* zakladá dôvod na jej odmietnutie z dôvodu neprípustnosti.

Vzhľadom na uvedené ústavný súd pri predbežnom prerokovaní sťažnosť sťažovateľky v časti smerujúcej proti výroku I napadnutého rozsudku krajského súdu odmietol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde ako neprípustnú.

Výrokom II napadnutého rozsudku krajského súdu bol napadnutý rozsudok okresného súdu v prevyšujúcej časti potvrdený (v časti zamietnutia žaloby o náhradu škody prevyšujúcej sumu 2 021,70 €). V tejto časti namietaného porušenia práv garantovaných ústavou, dohovorom a dodatkovým protokolom je napadnutý rozsudok krajského súdu spôsobilý byť predmetom prieskumu zo strany ústavného súdu.

Ústavný súd preto napadnutý rozsudok krajského súdu preskúmal z hľadiska možného porušenia základných práv podľa čl. 46 ods. 1 a čl. 20 ods. 1 ústavy a práv podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru a čl. 1 dodatkového protokolu, sústreďujúc sa pritom na posúdenie, či je napadnutý rozsudok krajského súdu vo výroku II ústavne akceptovateľným spôsobom odôvodnený, či ho nemožno považovať za arbitrárny a či nezasahuje ústavne neutržateľným spôsobom do majetkovej sféry sťažovateľky.

Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde...

Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch.

Pri výklade základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy si ústavný súd osvojil judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva k čl. 6 ods. 1 dohovoru, pokiaľ ide o právo na spravodlivé súdne konanie, preto v obsahu týchto práv nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (napr. II. ÚS 55/98, I. ÚS 280/08).

Zo stabilizovanej judikatúry ústavného súdu vyplýva, že vo vzťahu k všeobecným súdom nie je riadnou či mimoriadnou opravnou inštanciou (m. m. I. ÚS 19/02, I. ÚS 31/05) a nemá zásadne ani oprávnenie preskúmať, či v konaní pred všeobecnými súdmi bol alebo nebol náležite zistený skutkový stav a aké právne závery zo skutkového stavu všeobecný súd vyvodil (m. m. II. ÚS 21/96, II. ÚS 134/09). Ústavný súd v tejto súvislosti vo svojej judikatúre konštantne zdôrazňuje, že pri uplatňovaní svojej právomoci nezávislého súdneho orgánu ochrany ústavnosti nemôže zastupovať všeobecné súdy, ktorým predovšetkým prislúcha interpretácia a aplikácia zákonov. Sú to teda všeobecné súdy, ktorým prislúcha chrániť princípy spravodlivého procesu na zákonnej úrovni. Táto ochrana sa prejavuje aj v tom, že všeobecný súd odpovedá na konkrétne námietky účastníka konania, keď jasne a zrozumiteľne dá odpoveď na všetky kľúčové právne a skutkovo

relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany. Ústavný súd už opakovane uviedol (napr. II. ÚS 13/01, I. ÚS 241/07), že ochrana ústavou, prípadne dohovorom garantovaných práv a slobôd (resp. ústavnosti ako takej) nie je zverená len ústavnému súdu, ale aj všeobecným súdom, ktorých sudcovia sú pri rozhodovaní viazaní ústavou, ústavným zákonom, medzinárodnou zmluvou podľa čl. 7 ods. 2 a 5 ústavy a zákonom (čl. 144 ods. 1 ústavy). Úloha ústavného súdu pri rozhodovaní o sťažnosti namietajúcej porušenie základného práva na súdnu ochranu rozhodnutím súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov interpretácie a aplikácie zákonov s ústavou a dohovorom najmä v tom smere, či závery všeobecných súdov sú dostatočne odôvodnené, resp. či nie sú arbitrárne s priamym dopadom na niektoré zo základných ľudských práv (napr. I. ÚS 74/05, I. ÚS 241/07).

Podstata základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy spočíva v tom, že každý sa môže domáhať ochrany svojich práv na súde. Tomuto oprávneniu zodpovedá povinnosť súdu nezávisle a nestranne vo veci konať tak, aby bola právu, ktorého porušenie sa namieta, poskytnutá ochrana v medziach zákonov, ktorú tento článok ústavy o základnom práve na súdnu ochranu vykonáva (čl. 46 ods. 4 v spojení s čl. 51 ústavy). Do obsahu základného práva na súdnu ochranu patrí aj právo každého na to, aby sa v jeho veci rozhodovalo podľa relevantnej právnej normy, ktorá môže mať základ v platnom právnom poriadku Slovenskej republiky alebo v takých medzinárodných zmluvách, ktoré Slovenská republika ratifikovala, a bola vyhlásená spôsobom, ktorý predpisuje zákon (IV. ÚS 77/02). Súčasne má každý právo na to, aby sa v jeho veci vykonal ústavne súladný výklad aplikovanej právnej normy, ktorý predpokladá použitie ústavne súladne interpretovanej platnej a účinnej normy na zistený stav veci.

Súčasťou obsahu práva na spravodlivé súdne konanie je aj právo účastníka konania na také odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré jasne a zrozumiteľne odpovie na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany, t. j. s uplatnením nárokov a obranou proti takému uplatneniu. Všeobecný súd však nemusí dať odpoveď na všetky otázky nastolené účastníkom konania, ale len na tie, ktoré majú pre vec podstatný význam, prípadne dostatočne objasňujú skutkový a právny základ rozhodnutia

bez toho, aby zachádzali do všetkých detailov sporu uvádzaných účastníkmi konania (I. ÚS 234/2014).

Do práva na spravodlivý proces však nepatrí právo účastníka konania, aby sa všeobecný súd stotožnil s jeho právnymi názormi, navrhovaním a hodnotením dôkazov, teda za porušenie tohto základného práva nemožno považovať neúspech (nevyhovenie návrhu) v konaní pred všeobecným súdom (napr. I. ÚS 8/96, III. ÚS 197/02, III. ÚS 284/08). Právo na spravodlivý proces je naplnené tým, že všeobecné súdy zistia (po vykonaní dôkazov a ich vyhodnotení) skutkový stav a po použití relevantných právnych noriem vo veci rozhodnú za predpokladu, že skutkové a právne závery nie sú svojvoľné, neudržateľné a že neboli prijaté v zrejmom omyle konajúcich súdov, ktorý by poprel zmysel a podstatu práva na spravodlivý proces.

Sťažovateľka namieta porušenie svojich práv podľa ústavy, dohovoru a dodatkového protokolu napadnutým rozsudkom krajského súdu (výrok II), ktorý považuje za arbitrárny. Predmetom rozhodovania pred všeobecnými súdmi bola vo veci sťažovateľky žaloba o náhradu škody podľa príslušných ustanovení zákona o zodpovednosti za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci, ku ktorej došlo podľa názoru sťažovateľky nezákonným rozhodnutím a nesprávnym úradným postupom súdneho exekútora.

Z relevantnej časti napadnutého rozsudku krajského súdu k výroku II vyplýva:

„Je nesporné, že všeobecný súd je povinný v priebehu celého exekučného konania ex offo skúmať, či sú splnené všetky predpoklady na vedenie takéhoto konania, a ak kedykoľvek v priebehu konania zistí, že podmienky núteného vymáhania pohľadávky nie sú splnené, rozhodne o zastavení exekúcie... Exekučný titul sa skúma z materiálnej a formálnej stránky vykonateľnosti. Súdna exekúcia môže byť nariadená a vedená len na základe exekučného titulu, ktorý je vykonateľný po stránke formálnej a materiálnej. Formálna stránka vykonateľnosti je vyjadrená doložkou o vykonateľnosti, ktorá preukazuje, že sú splnené formálne podmienky vykonateľnosti predpísané procesným právom... materiálna stránka vykonateľnosti je naplnená zase tým, že rozhodnutie obsahuje okrem presnej individualizácie oprávneného a povinného hlavne určitý výrok... Výrok rozsudku musí byť

presný, určitý a zrozumiteľný. Týmto požiadavkám zodpovedá i výrok exekučného titulu – uznesenia Okresného súdu Lučenec č. k. 8 C 224/95-36 zo dňa 19. 3. 1996. Predmetným uznesením, ktorým bol schválený zmier, bola odporcovi uložená povinnosť platiť navrhovateľovi stratu na zárobku po skončení práceneschopnosti – rentu, mesačne v sume 4 487,- Sk od 1. 4. 1996 vždy do 20. dňa v mesiaci, pričom je povinný každý kalendárny mesiac tento nárok upravovať podľa nárastu priemernej mzdy. Odvolací súd konštatuje, že výrok je určitý a je nepochybné, že výšku renty bolo možné nepochybné i následne určiť a upravovať podľa nárastu priemernej mzdy. Pokiaľ ide o vymoženú pohľadávku odvolací súd zdôrazňuje, že niet škody, ak sa síce pri porušení procesných pravidiel, ale predsa len vymohlo to, čo povinný mal plniť dobrovoľne. Názor navrhovateľa, že bez ďalšieho je rozhodujúci stav v čase vzniku škody, neobstojí. Aj za situácie, že súdny exekútor nevyčkal na právoplatné rozhodnutie o námietkach a vymohol pohľadávku v zmysle vykonateľného exekučného titulu, nie je dôvodné hovoriť o vzniku škody na strane povinného. Na plnenie z exekučného titulu bol zaviazaný a v tomto smere sa i pohľadávka oprávneného vymohla. Nedodržanie procesného postupu nie je samo o sebe dôvodom na záver o spôsobenej škode.“

Sťažovateľka v konkrétnostiach namieta predovšetkým záver krajského súdu, podľa ktorého nemožno hovoriť o škode, ak sa síce pri porušení procesných pravidiel, ale predsa len vymohlo to, čo povinná mala plniť dobrovoľne. V tejto súvislosti argumentuje, že o opaku svedčí nielen záver znaleckého posudku [REDACTED], ale najmä rozhodnutie „*exekučného súdu sp. zn. 22 Er 392/2005 zo dňa 22. mája 2008, ktorým súd čiastočne vyhovel námietkam, čo do sumy vo výške 124.060 SKK*“.

Zmyslom a účelom zákona o zodpovednosti za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci je ustanoviť v súlade s čl. 46 ods. 3 ústavy podmienky, za ktorých vzniká právo na náhradu škody spôsobenej nezákonným rozhodnutím súdu, iného štátneho orgánu či orgánu verejnej správy alebo nesprávnym úradným postupom, a to spôsobom, ktorý umožňuje odškodniť všetky prípady, v ktorých bola poškodenému spôsobená škoda takým rozhodnutím orgánu verejnej moci, ktoré bolo neskôr posúdené ako nezákonné, prípadne nesprávnym úradným postupom.

Zo žaloby sťažovateľky doručenej okresnému súdu 9. augusta 2010 (ďalej len „žaloba“) vyplýva, že svoj nárok na náhradu škody odôvodňovala výlučne nesprávnym úradným postupom súdneho exekútora, ktorý v konaní vedenom Okresným súdom Lučenec pod sp. zn. 22 Er 392/2005 porušil zákon, keď *„vydal exekučné príkazy a uskutočnil exekúciu pred tým, ako súd rozhodol o námietkach. Konaním orgánu verejnej moci (súdnym exekútorom) bola navrhovateľovi spôsobená škoda, ktorú navrhovateľ si uplatňuje len vo výške 9.937,20 EUR. Príčinná súvislosť medzi protiprávnym konaním a vznikom škody je daná tým, že práve a jedine konaním súdneho exekútora, kedy vydal exekučné príkazy predtým, ako bolo rozhodnuté o námietkach a vykonal exekúciu, aj keď táto nebola ani dôvodná, vznikla navrhovateľovi škoda (pričom súd po vykonaní exekúcie námietkam navrhovateľa aj vyhovel)“* (citované zo žaloby doručenej okresnému súdu 9. augusta 2010).

Za nesprávny úradný postup teda sťažovateľka v žalobe označila výlučne postup súdneho exekútora, ktorý, porušujúc zákon Národnej rady Slovenskej republiky č. 233/1995 Z. z. o súdnych exekútoroch a exekučnej činnosti (Exekučný poriadok) a o zmene a doplnení ďalších zákonov v znení neskorších predpisov, *„uskutočnil exekúciu“* pred rozhodnutím všeobecného súdu o podaných námietkach proti exekúcii.

Sťažovateľka v tejto súvislosti ďalej namieta, že neobstojí argument krajského súdu, podľa ktorého súdny exekútor vymohol len to, na čo bola sťažovateľka ako povinná zaviazaná na základe exekučného titulu. V tejto súvislosti sťažovateľka predovšetkým poukazuje na rozhodnutie *„exekučného súdu sp. zn. 22 Er 392/2005 zo dňa 22. mája 2008, ktorým súd čiastočne vyhovel námietkam, čo do sumy vo výške 124.060 SKK“*.

Z argumentácie sťažovateľky možno teda vyvodiť, že vznik škody, ktorá jej mala vzniknúť postupom súdneho exekútora, ktorý vymohol pohľadávku oprávneného od sťažovateľky ako povinnej, odôvodňuje tým, že okresný súd uznesením sp. zn. 22 Er 392/2005 z 22. mája 2008 (ďalej len „uznesenie z 22. mája 2008“) čiastočne vyhovel námietkam sťažovateľky proti exekúcii, a to *„čo do sumy 124 060 Sk“*.

Uznesením okresného súdu z 22. mája 2008 vydaným súdnym úradníkom okresný súd námietkam sťažovateľky ako povinnej proti exekúcii vykonávanej súdnym exekútorom pod sp. zn. EX 611/05/NO vyhovel v časti o vymoženie sumy 124 060 Sk a vo zvyšnej časti námietkam nevyhovel. Proti časti uznesenia z 22. mája 2008 (vydaného súdnym úradníkom), ktorým okresný súd námietkam čiastočne vyhovel, bolo v súlade s § 50 ods. 4 Exekučného poriadku platného a účinného v čase rozhodovania okresného súdu prípustné odvolanie. Dňa 11. júna 2008 podal proti uzneseniu z 22. mája 2008 odvolanie oprávnený („*odvolanie smeruje aj proti výroku rozhodnutia súdneho úradníka, ktorým bolo námietkam čiastočne vyhovené*“; citované z uznesenia okresného súdu z 27. júna 2008).

Podľa § 374 ods. 3 Občianskeho súdneho poriadku (v znení platnom a účinnom v čase rozhodovania okresného súdu) je proti rozhodnutiu súdneho úradníka alebo justičného čakaťa vždy prípustné odvolanie. Odvolaniu podanému proti rozhodnutiu, ktoré vydal súdny úradník alebo justičný čakať, môže v celom rozsahu vyhovieť sudca, ktorého rozhodnutie sa považuje za rozhodnutie súdu prvého stupňa; ak sudca odvolaniu nevyhovie, predloží vec na rozhodnutie odvolaciemu súdu.

V preskúmvanej veci o odvolaní podanom proti rozhodnutiu vydanému súdnym úradníkom vyhovel sudca okresného súdu uznesením z 27. júna 2008, ktorý „*námietkam povinného proti exekúcii vykonávanej súdnym exekútorom [REDAKOVANÉ] pod sp. zn. EX 611/05/NO nevyhovel*“. Keďže uznesením z 27. júna 2008 vydaným sudcom okresného súdu bolo odvolaniu oprávneného z 11. júna 2008, ktoré smerovalo proti vyhovujúcej časti uznesenia okresného súdu z 22. mája 2008, vyhovené, potom nemôže obstať tvrdenie sťažovateľky, že práve uznesenie okresného súdu z 22. mája 2008 preukazuje, že súdny exekútor vymohol viac, ako bola sťažovateľka ako povinná zaviazaná plniť voči oprávnenému. Za týchto okolností potom podľa názoru ústavného súdu absentuje jedna zo základných podmienok (zložiek) na uplatnenie zodpovednosti žalovaného, a síce škoda, ktorá mala nesprávnym úradným postupom súdneho exekútora vzniknúť.

Podľa názoru ústavného súdu právne hodnotenie veci sťažovateľky v časti týkajúcej sa žaloby o náhradu škody v sume prevyšujúcej 2 021,70 € obsiahnuté v napadnutom rozsudku krajského súdu nevykazuje znaky svojvôle, je primerane odôvodnené

a neobsahuje žiadne zjavne omyly v skutkových, resp. právnych otázkach. Nevyplýva z neho ani taká aplikácia príslušných ustanovení všeobecne záväzných právnych predpisov, ktorá by bola popretím ich podstaty a zmyslu. Ústavný súd vo svojej ustálenej judikatúre (II. ÚS 4/94, II. ÚS 3/97, I. ÚS 114/09) opakovane pripomína, že základné právo na súdnu ochranu nemožno stotožňovať s procesným úspechom, z čoho vyplýva, že všeobecný súd nemusí rozhodovať v súlade s právnym názorom účastníkov konania vrátane ich dôvodov a námietok. Skutočnosť, že sťažovateľka sa s názorom krajského súdu, ktorý potvrdil závery okresného súdu v relevantnej časti svojho rozhodnutia, nestotožňuje, sama osebe nepostačuje na prijatie záveru o zjavnej neodôvodnenosti alebo arbitrárnosti napadnutého rozhodnutia. V tejto súvislosti ústavný súd pripomína, že nie je ďalšou inštanciou všeobecného súdnictva oprávnenou zasahovať do výsledkov súdneho konania, pokiaľ sú tieto svojimi účinkami zlučiteľné s obsahom základného práva na súdnu ochranu, resp. práva na spravodlivé súdne konanie. Z ústavnoprávneho hľadiska teda niet žiadneho dôvodu pre spochybňovanie záverov napadnutého rozhodnutia krajského súdu v relevantnej časti, a preto ústavný súd sťažnosť v tejto časti odmietol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú.

Sťažovateľka tiež namieta, že napadnutým rozsudkom krajského súdu (výrok II) došlo aj k porušeniu jej základného práva podľa čl. 20 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 1 dodatkového protokolu. Vychádzajúc z odôvodnenia sťažnosti, ústavný súd konštatuje, že sťažovateľka namieta porušenie základného práva vyplývajúceho z čl. 20 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 1 dodatkového protokolu v priamej príčinnej súvislosti s porušením základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, resp. ako dôsledok ich porušenia. Za týchto okolností, ak ústavný súd dospel k záveru, že napadnutým rozsudkom krajského súdu (výrokom II) nemohlo dôjsť k porušeniu základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy ani k porušeniu práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, tak nemožno uvažovať ani o porušení základného práva podľa čl. 20 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 1 dodatkového protokolu.

Ústavný súd na základe uvedeného aj túto časť sťažnosti odmietol ako zjavne neopodstatnenú podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

Vzhľadom na odmietnutie sťažnosti ako celku bolo bez právneho dôvodu zaoberať sa ďalšími návrhmi na ochranu ústavnosti uplatnenými sťažovateľkou.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 15. júna 2017